

Összefoglaló a BÉT 2009-es évéről

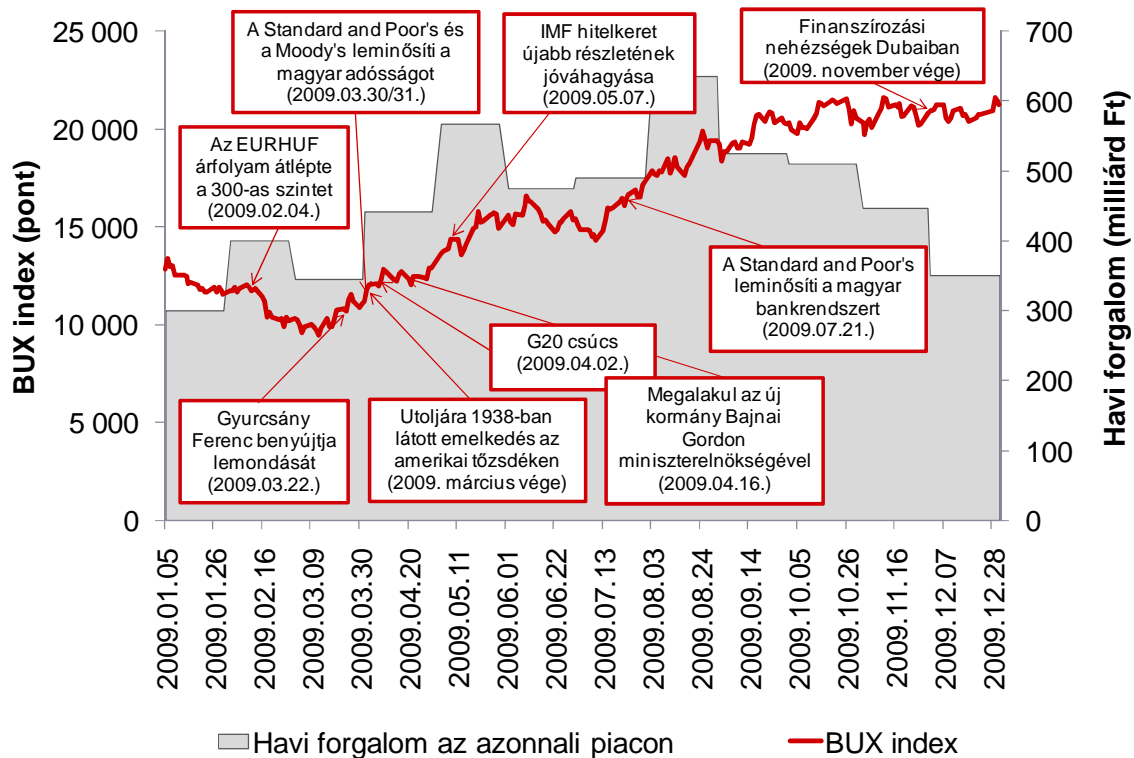
Budapest, 2010. január 7.

A pénzügyi válság közepette kihívásokkal teli, de eredményes évet zárt a Budapesti Értéktőzsde Zrt. 2009-ben. A várakozásoknak megfelelően csökkenő nemzetközi befektetői keresletet ellensúlyozta a hazai befektetők növekvő aktivitása. Különösen kedvező a hazai magánbefektetői réteg bővülése, aminek nemzetgazdasági szinten is pozitív hatásai lehetnek. A válság miatti hitel-szűke és az általános üzleti bizalom gyengülése felhívta a figyelmet a tőzsdei nyilvánosság és a tőkepiaci forrásbevonás előnyeire. Részből ennek is köszönhető, hogy négy új részvény jelent meg a BÉT-en és több mint tíz év után először nyilvános tőkeemelés is volt a tőzsdén. Mindezek mellett a szigorú költséggazdálkodásnak is köszönhetően a tőzsde teljesítette az üzleti tervét és 1,4 milliárd forint adózott eredménnyel zárta az évet.

Értékpapírpiacon 2009-ben

A tőkepiacok alakulását tekintve az év elejét még meghatározták az Amerikai Egyesült Államokból kiinduló pénzügyi válság miatti árfolyamcsökkenések, aminek hatására globális szinten a piacok többsége februárban, illetve márciusban érte el mélypontját. A második negyedévtől kezdődően azonban az év hátralevő részét jelentős árfolyam-emelkedés jellemezte, így az árfolyamok visszaerősödtek a válság előtti szintek közelébe. A BUX index mélypontját 2009. március 12-én 9 461 ponton érte el, ahonnan év végére több mint duplájára, 21 227 pontra emelkedett.

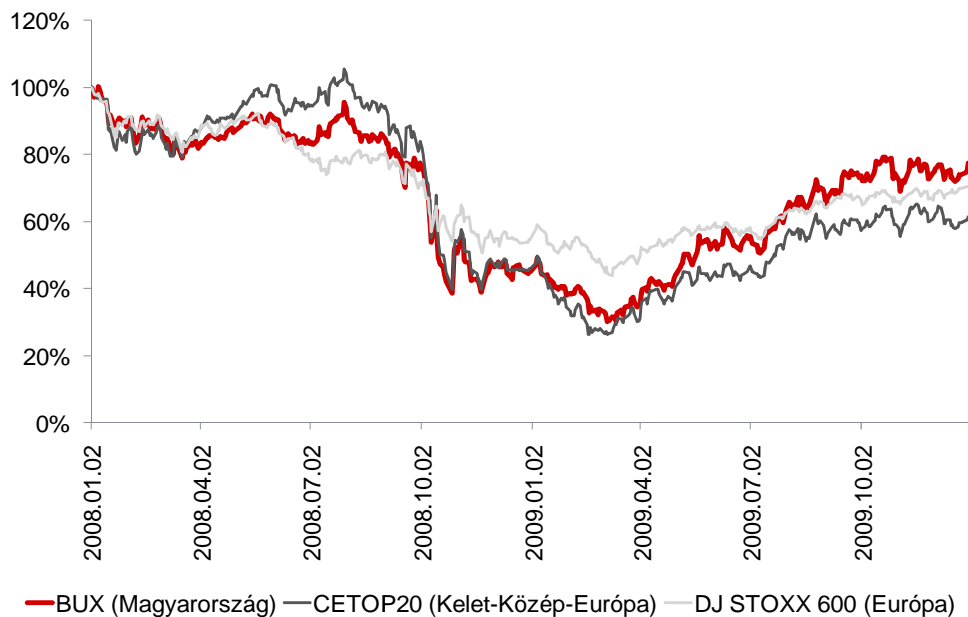
1. ábra: A BUX index és az azonnali piac forgalmának alakulása az események tükrében 2009

forrás: BÉT

Összefoglaló a BÉT 2009-es évéről

2. ábra: Indexek relatív teljesítménye 2008-2009 (euróban)

forrás: BÉT, Reuters

A válságot követően kialakult alacsony árfolyamok pozitív hatással voltak a hazai magánbefektetői réteg aktivitására. 2008. április és 2009. április között a magánbefektetők által a hazai befektetési szolgáltatóknál nyitott értékpapírszámlák száma 22%-kal nőtt, miközben a részvénypiaci forgalmon belüli arányuk 2009 első harmadában a 2008. évi 24,85%-ról 45,19%-ra emelkedett.¹ A befektetési szolgáltatók tapasztalatai alapján az újonnan piacra lépő befektetők jelentős része a kezdeti pozíciók zárása után is aktív szereplője maradt a hazai tőzsdei kereskedésnek. Elsősorban ennek köszönhetően 2009 első kilenc hónapjában a korábban külföldi befektetők aktivitása által uralt piacon a forgalom közel 80 százalékát már hazai – részben intézményi, részben magán – befektetők adták.

1. táblázat: Főbb mutatószámok 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Átlagos napi részvényforgalom (mrd Ft)	19,1	25,8	35,5	21,1	20,5
Részvénypiaci kapitalizáció (mrd Ft)	6 971,9	7 994,6	8 239,3	3 553,7	5 712,9
Részvénypiaci kapitalizáció/GDP	31,7%	33,6%	32,4%	13,0%	21,0%
Részvények forgási sebessége*	69%	81%	105%	149%	90%

*Forgási sebesség számítása: Piaci forgalom / piaci kapitalizáció

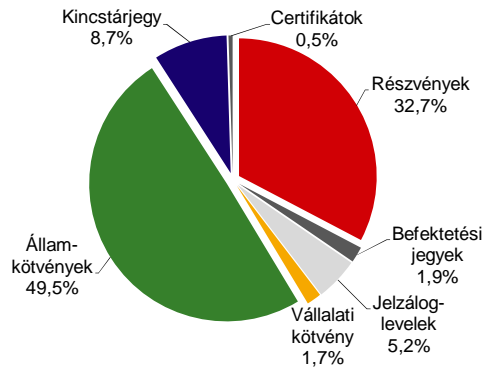
forrás: BÉT

A Budapesti Értéktőzsde Zrt. azonnali piaci forgalma 2009-ben összesen 5 712 milliárd forint volt. A korábbi évek tendenciája folytatódott, a forgalom 94,6%-a a részvény szekcióban – részvények, befektetési jegyek, certifikátok, kárpótlási jegyek – bonyolódott. Ezen belül továbbra is a részvények kereskedése volt a meghatározó, amelyek a teljes részvény szekció forgalmának 99 százalékát adták.

¹ BÉT felmérés eredményei: 17 szekciótág vett részt, amelyek a részvénypiaci forgalom 71%-át adják.

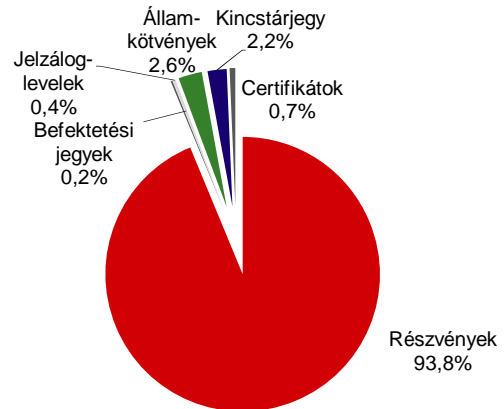
Összefoglaló a BÉT 2009-es évéről

3. ábra: A kapitalizáció megoszlása az azonnali piacon 2009

forrás: BÉT

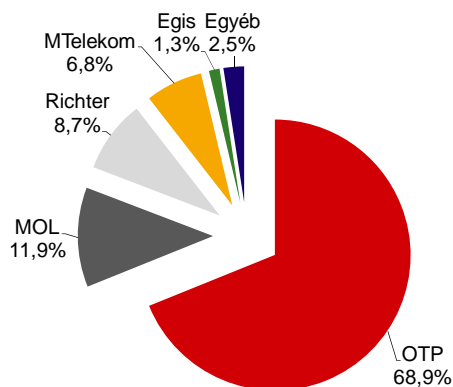
4. ábra: Az azonnali piac forgalmának megoszlása 2009

A részvénytőzsi forgalom az év során növekvő tendenciát mutatott, éves csúcspontját augusztusban érte el. A havi átlagforgalom árfolyamértékben ugyan elmaradt a korábbi évektől, de darabszámban havonta átlagosan 208 millió részvény fordult meg a tőzsdéi kereskedésben, ami jelentősen meghaladja a korábbi években tapasztalt aktivitást. Az élénkülő befektetési kedvet jelzi a havi átlagos kötésszám alakulása is. 2008-hoz képest 77,1%-kal nőtt és 279 ezer darab fölé emelkedett a havi átlagos tranzakciószám. A növekvő érdeklődés részben annak köszönhető, hogy a hazai magánbefektetők vonzó beszállási lehetőséget láttak a viszonylag alacsony részvényárfolyamokban.

A tőzsdéi részvénytőzsi forgalom 97,5%-át öt papír adta 2009-ben, ami az előző évhez képest magasabb piaci koncentrációt jelent. A MOL piaci részesedése csökkent, miközben az OTP részvény forgalmon belüli aránya nőtt – a 2008. évi 57,3%-ról 68,9%-ra.

5. ábra: A részvényforgalom koncentrációja 2009

forrás: BÉT

Összefoglaló a BÉT 2009-es évéről

A tőzsdék a válság következtében kialakult környezetben egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak, mivel nagyobb átláthatóságot és alternatív tőkebevonási lehetőséget biztosítanak a piaci szereplők számára. Ennek jelentőségét a magyar vállalatok is egyre inkább felismerik, aminek köszönhetően a BÉT fokozódó érdeklődést tapasztal a tőzsdén keresztüli tőkebevonások területén. 2009-ben négy új részvénysorozat jelent meg a BÉT-en, valamint 1998 óta először sor került egy másodlagos nyilvános részvénykibocsátásra is, amelyet az RFV Nyrt. hajtott végre. Az új kibocsátások összességében 12,0 milliárd forinttal növelték a részvénypiaci kapitalizációt, miközben kivételként az év folyamán nem került sor.

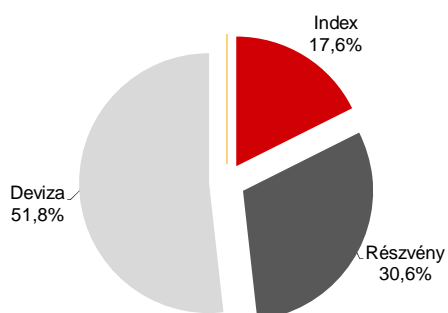
2. táblázat: Részvénybevezetések 2009

Részvénybevezetések 2009	Szektor	Kapitalizáció (mrd Ft)
KEG Nyrt.	energiaipar	3,7
Kulcs-Soft Nyrt.	informatika	6,0
Finext Nyrt.	vagyonkezelés	0,5
NORDTELEKOM Nyrt.	távközlés	0,7

forrás: BÉT

Az azonnali piac mellett továbbra is meghatározó szerepe van a származékos piaci kereskedésnek, ahol ugyanakkor a válság hatása nagyobb mértékű volt. A származékos piac teljes forgalomhoz viszonyított aránya 2,0 százalékponttal 40,0 százalékra csökkent 2009-ben, a forgalom 12,5%-kal, míg a kontraktusszám 15,0%-kal esett vissza az előző évhez képest. A forgalom összetétele a deviza alapú termékek javára tolódott el, amelyek piaci részesedése 51,8%-ról 57,7%-ra nőtt. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy az egyedi részvény és index alapú derivatív termékek aránya jelentősen csökkent a válság előtti árfolyamokhoz képest kialakult alacsony árszintek miatt. 2009-ben a derivatív szekció árfolyamértéken vett forgalma összesen 3 649 milliárd forint volt, amelynek 98,3%-át a bizományosi forgalom adta. Ennek 87,7%-a a hazai befektetőktől származott.³

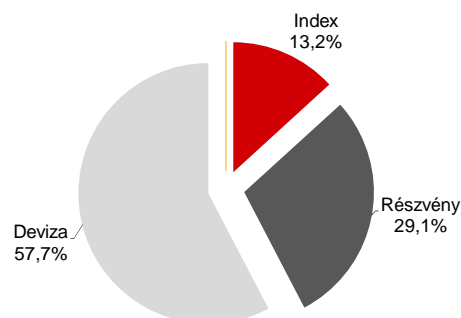
6. ábra: A származékos piac árfolyamértéken vett forgalmának megoszlása alaptermék szerint 2008

forrás: BÉT

Az árupiaci forgalom 34,6%-kal, a kontraktusszám 27,6%-kal csökkent 2008-hoz képest.

7. ábra: A származékos piac árfolyamértéken vett forgalmának megoszlása alaptermék szerint 2009

³ Forrás: PSZÁF

Összefoglaló a BÉT 2009-es évéről

A BÉT 2009-ben

A BÉT 2009. évi előzetes árbevétele 3,2 milliárd forint, ami 3,2%-kal marad el az előző évi árbevételtől. Az 1,6 milliárd forintot elérő EBITDA a csökkenő árbevétel mellett a szigorúbb költséggazdálkodásnak köszönhetően 4,5 %-kal haladja meg a 2008. évi szintet. A várható adózás utáni eredmény – közel 1,4 milliárd forint – 39,3%-kal kevesebb a 2008. évinél, ami elsősorban az elmaradt KELER osztalék miatti alacsonyabb pénzügyi eredménnyel magyarázható.

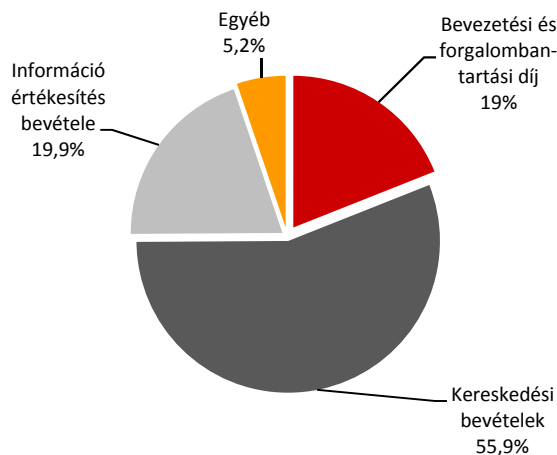
3. táblázat: A BÉT árbevétele és eredménye 2005-2009 előzetes*

Adatok mrd Ft-ban	2005	2006	2007	2008	2009 előzetes*
Árbevétel	2,6	3,3	3,9	3,3	3,2
EBITDA	1,3	1,7	2,1	1,5	1,6
Adózás utáni eredmény	2,4	2,4	2,6	2,3	1,4

*Nem auditált pénzügyi adatok 2009-re vonatkozóan.

forrás: BÉT

8. ábra: A tőzsdei bevételek megoszlása – 2009 előzetes

forrás: BÉT

A BÉT továbbra is törekszik arra, hogy folyamatosan növelje a szolgáltatások minőségét, ennek érdekében több, a piaci szereplők számára kedvező intézkedést hozott 2009-ben is. Ezek közé, illetve a 2009-es év további fontosabb eseményei közé tartoznak az alábbiak:

- Új tagok a BÉT-en
 - 2009-ben három új tag szerzett kereskedési jogot a BÉT részvény szekciójában: 2009. január 15-én a lengyelországi székhelyű IPOPEMA Securities SA, 2009. május 18-án a Random Capital Broker Zrt. és 2009. szeptember 24-én a STRATEGON Értékpapír Zrt.
- Új termékek a BÉT-en
 - A termékek közül a certifikátok továbbra is népszerűnek bizonyulnak, ezt támasztja alá a folyamatosan növekvő tranzakciószám is. A kereskedhető certifikátok száma 24-ről 39-re emelkedett 2009. év végére, és az év folyamán összesen 84 bevezetés történt. Az új bevezetéseknek köszönhetően már devizára, ezüstre és gázra szóló certifikátok is elérhetők a befektetők számára.

Összefoglaló a BÉT 2009-es évéről

- **Díjstruktúrát érintő változások**
 - A BÉT 2009. május 1-jével eltörölte a szekciótagsági belépési díjat.
 - 2009. július 1-jén a BÉT új tranzakciós díjstruktúrát vezetett be az egyedi részvény és index alapú határidős kontraktusok vonatkozásában. Az új struktúra célja, hogy azokat az ajánlattevőket (ajánlatbetevő fél) jutalmazza, akik ajánlatukkal növelik a piac likviditását. Ennek megfelelően az ajánlatbetevő fél alacsonyabb tranzakciós díjat fizet a szabad szakaszban, mint az ajánlatmegütő fél. 2010. január 1-jével az egyedi részvény és index alapú határidős kontraktusok tranzakciós díjainak további csökkentésére került sor az ajánlatbetevő fél, valamint a nyitó és záró szakasz esetében.
- **Kereskedést érintő változások**
 - 2009. január 14-től a BÉT távkereskedői a TNS által biztosított Secure Trading Extranet megoldással is kapcsolódhatnak a tőzsde kereskedési rendszeréhez. Ez a megoldás egyszerű, költséghatékony és rugalmas csatlakozási lehetőséget biztosít a távkereskedők részére.
 - A Budapesti Értéktőzsde honlapja 2009-ben mobil telekommunikációs eszközökről is elérhetővé vált, így a befektetők még könnyebben nyomon követhetik többek között a tőzsdei árfolyamok alakulását, valamint az aktuális kibocsátói és tőzsdei híreket.
 - A BÉT részvény szekciója új kereskedési szakasszal – a záróáras kereskedési szakasszal – bővült 2009. október 1-jétől. Ezzel a piaci szereplők számára lehetővé vált, hogy a kialakult záróáron még további négy percig kereskedjenek.
 - 2009. december 14-től lehetőség nyílt a turbo certifikátok maradványértékes kereskedésére, aminek köszönhetően a befektetők gyorsabb elszámolás mellett juthatnak hozzá a maradványértékhez.
- **A hazai magánbefektetői réteg erősítése**
 - A BÉT 2009-ben is nagy hangsúlyt fektetett a magánbefektetők oktatására. Az év során az ingyenes tőzsdei tanfolyamok mellett a tőzsde bilaterális előadásokon is közreműködött több brókercéggel együttműködésben. Az oktatási programok keretében több mint 50 ingyenes tőzsdei tanfolyamon közel 3 000 fő vett részt.
- **Hosszú távú megtakarítások ösztönzése:**
 - A 2009-ben elfogadott adótörvény a befektetésből szerzett jövedelmek adózását több ponton is érinti, így 2010-től 25 000 forintos összegtől elérhetővé válik egy új megtakarítási lehetőség, az ún. tartós befektetési szerződés. Ez az új lehetőség hosszabb távú megtakarításra ösztönöz, hiszen öt év után teljes adómentességet biztosít az elért nyereségre, kamatra, hozamra, hároméves időtáv után pedig kedvezményes, 10 százalékos adókulcs alkalmazását teszi lehetővé feltéve, ha a befektető nem veszi ki a pénzt a számlájáról. A tartós befektetési szerződés további lendületet adhat a magánbefektetői réteg tőkepiaci aktivitásának, és a nyugdíj-előtakarékossági számla mellett egy újabb lehetőséget kínál a magyar magánszemélyek hosszú távú megtakarításaira és befektetéseire is.